

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens à Juliano Apostata Jmperatore, perducitur vsque ad obitum
Theodosii Augusti: continet annos XXXIV.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 364. Liberii Pap. Annus 13. Ioviani Imp. Annus 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14548

stianorum: quod iidem cuncta, quae passi erant, iidem philosophis accepta ferrent: nam praeter spem omnem, asserunt nemque de ipso conceptam, ipse Imperator Iouianus (vt Ennapius auctor est) non delictis illis honoribus profecti, Maximum praefertim, et Priscum, quos in Perfidem secum duxerat Iulianus, tum Philosophia, tum etiam magia celebres: quae forte ex causa diuinum in se nomen Iouianus haud leuiter concitauit. cuius exemplo admonitus Valens, qui post eum Orientale administrauit Imperium, eiusmodi genus hominum (vt dicemus) grauitate infectatus est.

Illud quoque accidit, cum Iouianus Antiochia moraretur, vt templum Traiani, quod Hadrianus et tanquam diuo erexerat, a Iuliano in bibliotheca locum cotrauersum, idem instigante vxore cremari: id Suidas atque Nicephorus b tradunt. Antiochia autem recessit ante anni praesentis finem: siquidem Kalendis Ianuarii (vt diximus) vna cum filio Varoniano in itinere constitutum, iuratum Constantinopolim, Ancyrae in Galatia ipsum agere contigit, quod Ammianus c testatur. Porro eo tempore, quo Antiochia commoratus est Iouianus, multa (vt idem ait) per continuos dies visae sunt portenta, atque apparere cometae, omnia non nisi lactuosa atque dita pronunciantia: quae euentus facile demonstrauit.

IESU CHRISTI
Annus 364.

LIBERII PAP. IOVIANI IMP.
Annus 13. Annus 2.

I.

ANNO Christi trecentesimo sexagesimo quarto, Iouianus cum iturus Constantinopolim, iplis Kalendis Ianuarii, quibus nouis consulibus annus aperitur, peruenit Ancyram Galatiae, adit consulatum; ascito sibi in collegam filio patruulo, nomine Patris sui Varoniano. Cumque inde profectus tandem peruenisset ad locum Dadastanam dictum. Est locus (inquit Socrates d) inter Galatiam & Bithyniam in uicinis interiectus, ubi Themistius philosophus cum aliis ordinis Senatorij viris obuiam factus, orationem suam consulari coram illo recitauit, quam quidem postea etiam Constantinopoli recitauit coram populo multitudine. Haec Socrates, qui & superius de eadem oratione verba faciens, haec habet: Imperator vero, qui apud animum suum propofuerat blanditiam & persuasione dissidentium lites dirimere, respondit, se nemini quidem, qualencumque fidem amplectanti molestiam exhibiturum, sed eo praeter ceteros beneuolentia & honore profecturum, qui Ecclesiae ad concordiam adducenda auctores se ostenderent. Haecque ab eo ad hunc modum gesta esse, Themistius philosophus, commemorat: nam in ea oratione, qua Consulari inscribitur, quam de eo conscripsit, cum propterea magni ornatus Lanibus, quod potestate cuique pro arbitratu hanc, vel illam religionem professenda permissa, assentatorum mores praefur resutasset: quod genus hominum admodum facere perstringens, dixit, nemini obscurum esse, eos non Deum, sed porcipiam coluisse. Naeti iamus eandem nos orationem, sed mutilatam magna ex parte, quod illis careat, quae spectabant ad Consulatum, nuper per Imperatorem inritum, sed satis hie ea, quae ad argumentum propofitum spectant. Cum igitur Imperator ad dictum locum peruenisset Dadastanam, qui Bithyniam diuidit a Galatia, improposito casu nocte exanimatus inuentus est. Haec ex Ammiano, e, qui & subdit: Super cuius obitu dubitantes emerere complerit. Ferunt enim recentis caelestis uisus illi ferre odorem noxiarum nequitiarum, vel extubero capite perisse susceptione prunarum immensa, aut certe ex collusione ciborum auidia cruditate distem. haec ipse. Sunt qui dicant, vt inter alios Suidas f, fungorum, quos conat, veneno perisse.

c Ammian. lib. 25.
d Socrat. li. 5. c. 1. 12.
e Suidas. Iouianus.

II.

Ceterum ea opinio verior credita est, vt densa prunaru vaporum (ad exicandam enim recens edificatum parietem, in eius cubiculo incense fuerant collocatae) spiraminum meatibus, oclusis, spiritu intercepto, mortuus sit; quod & saepe Romae nostra aetate audiuimus contigisse.

In hanc sententiam sanctus Hieronymus in epistola ad Heliodorum: Iouianus, inquit, gustatus tantum Imperatoribus bonis, favore prunarum suffocatus est; ostendens omnibus, quid sit humanapotentia. hanc eandem sententiam ex historicis sequitur Sozomenus g. Decessisse vero eum tradit Socrates h decimo tertio Kalendas Martias; quod etiam affirmat Eutropius i. Quamobrem ipsum imperasse oportuit menses tantum septem & dies viginti, nam (vt dictum est superius) quinto Kalendas Iulii Imperator creatus est. Porro cum ex hac vita migravit, annum erat aetatis (suae) aegens trigessimum tertium; quod in primis Ammianus k testatur, cui ad stipulantur Socrates & Eutropius; ex quibus omnibus Victor redarguit, dum ait ad quadragessimum proxime peruenisse annum. Sed & in eo pariter corrigendi sunt omnes, qui ipsum Imperatorem non Iouianum appellat, sed Iouinianum: ex antiquorum enim numerorum inscriptionibus manifesti redarguuntur erroris. Fuisse autem Iouianum a Gentilibus ritu patris reatum inter Dios, rescripta succedentium Imperatorum huius anni fidem faciunt, in quibus Diuus Iouianus Consul ponitur.

Ceterum ipse Iouianus decedens nullum sui Imperij reliquit heredem, quod improposita mors de successore cogitate non fuerit: nec quem ex ipsius cognatis eueheret in Imperiam exercitus Romanus habebat, nam Varonianus patruulus filius, quem secum Iouianus creauerat Consullem, suscipiendo tanto oneri impar erat, & Varonianus parens iam ante decebat, vt filium Imperatorem creatum videre non potuerit: Ianuarium vero Praefectum rebus militaribus per Illyricum, eiusdem Iouiani affinem, absentem exercitus para fecit, quod Ammianus l affirmat; qui & mores eius formamque describit.

Cuius quidem intentus adeo inopinatus, si causam ex infenso numine afferre licet (nam diuino arbitrio haec omnia transigi, nemo negat) cum illa praecessisse videretur, quae diximus ex Sardiniano, quod aequae ac Iulianus, Maximum ac Priscum philosophos atque magos coluit, quorum studiis male omnia in Christianos adeo copiose manantem, etiam illud proxime est subsecutum delictum, dum (quod Ammianus tradit) Nilsum cum peruenisset, exortandum Iuliani sepulchrum decreuit, hominis alioqui ne ceptitia quidem sepultura digni. quamobrem paucos post dies e medio sublatus est. Impio enim indigno esse sepulchro, Iulianus Rex sanctissimus docuit: in aedificatione & ornatu sepulchri, probari acta eorum, qui ibi reconditi sunt, sententia Domini n redditur manifestum. Porro Iouiani corpus ex more curatum, missum esse Constantinopolim, vt inter Augustorum reliquias (nempe in aedibus basilicae Apostolorum) recondideretur, Ammianus tradit.

Progresso autem exercitu Nicam Bithyniae vsque comitibus habitis, sicquentiora suffragia in Valentianiani electionem consenserunt: immo (vt ar Ammiani verbis q) Valentianum, nulla discordante sententia, naminis inspiratione caelestis, electus est, aegens scholam scutariorum secundam, relictaque apud Ancyram, postea scaturus, vt ordinatum est. Et quia nullo remente, hoc e Republ. videbatur, missis, qui eum oculus admonerent, diebus decem nullus Imperij tenuit gubernacula. haec Ammianus. Iam enim olim prodigium quoddam sub Imperatore Constantio Imperium Valentianiano praenunciatum fuisse, Nicephorus pertradit. Auctor est Suidas q, Valentianum creatum fuisse Imperatorem a Sallustio tunc Praefecto Praetorio: cuius virtutes cum praedicat, & Valentianiani Imperij exordium ad iustitiae integritatem bene compositum refert, sic ait: Sallustius Praefectus Praetorio Valentianum designauit Imperatorem, qui cum Imperium suscepisset, edicto propofuit, vt si quis affectus esset iniuria, Imperatorem adiret. Verum nemo questus est. Hic Valentianus Praefecto eunuchorum Rhodano, qui Berenicem viduam iniuriis affecerat, militi de illo conquesse iudicem dedit Sallustium: a quo condemnatus Praefectus, cum iudicium illi nihil faceret, ab Imperatore in Hippico crematus est, omnibus Arithmetuchi bonis viduae assignatis. Quo exemplo territi mortales, omni iniuria abstinenturunt. haec usque Suidas.

g Soz. l. 6. c. 6.
h Socrat. l. 5. c. 12.
i Eutrop. lib. 10.
k Ammian. lib. 25. c. 6.

III.

lib. 25. c. 6.
l Ammian. IOVIANVS IMP. IN QVIBVS DELIQT.

m 2. Par. 14.

n Mat. 23.

IV.

VALENTIANVS IMP. III. GIVR. O AMMIA. lib. 26.

p Niceph. lib. 11. c. 3.
q Sui. ver. Sallustium.

V.

a Socrus lib. 4. c. 1.

b Valler. in Valentim.

VI.

VALENTINIANVS EX CONFESSORE IMP. CHR. ATIS.

c Proo. 21.

d Ammian. lib. 16. VALENTINIANVS QUODAT MILITES TYMULV- ANTIS. e Zof. l. 4. VII.

f Ammian. lib. 16. VALENTINIANVS ASSUMITUR COLLEGA IN IMPERIO.

g Socr. l. 4. c. 1.

Sed antequam ad res gestas Valentiniā vltimus progrediamur, de tempore in primis, quo est acclamatus Augustus, dicendum est. Contigisse quidem eius creationem quinto Kalendas Martii, Sociates auctor est. eumque Pannoniam Cibele octum tradit, patre Gratiano, non generis nobilitate, sed propria virtute clarissimo: nam ipse ex non milite miles, atque ex infima militiā ad ampliores prouectus ordines (id eius mei itis exigentib.) ad sublimē fastigium gloriæ est elatus. Fuisse autem ipsi ex eo comparatum cognomentum, vt Funarius diceretur, tradit Victor b, quod venalitium funem portanti quinq; milites nequiritur extorquere: eoque mento acsitus in militiam, vsque ad Pæfecturæ Prætorianæ potentiam ascendit: ob cuius apud milites commendationem, Valentiniāno resistenti Imperium esse collatum, tradit Victor.

At Valentiniānum etſi paternam genus minime illustrem sed didit, sed sua ipsius virtus in militariū. functionibus clarum effecti; pietas tamen Christiana, quæ inter alias virtutes in eo prouissimum elucebat, apud Deū & homines plurimum commendauit, & post ipsū Imperatorem impium Iulianum euexit; cui ne pareret, militia exui, & exilio telegari delegit. Qui igitur omnia pietati possit habuit, omnia confectus est munere pietatis: siquidem Christiani milites haud passi sunt, mortuo Christiano Principe, in locum eius Ethnicum subrogari, qui olim idololatra Imperatorē necato, nec aliquem deorum cultorem eidem suffici conseruerunt. Ex his plane videas (vt hæc iterum rescribemus) malitiæ imbecillitatē. Quippe cum nihil aliud toro sui Imperii tempore conatus sit Iulianus, quam deicere gradu milites Christianos, militiamque ex cultoribus idolorum stabilire, nulla de cætero spes reliqua esset homini Christiano Imperium capessendi, sique ea via apud Gentiles perpetua successione Romanum propagaretur Imperium: tamen cum humana omnia haud humano, sed diuino consilio disponantur, ea omnia, quæ impietas ante texerat fila versutis, mox sunt inſtat acnearum telæ disrupta, adeo vt deorum cultores ab Imperio pectus exclusi fuerint, & Christiani delecti, illi ipsi, quos Iulianus Christiani nominis causa vexarat, in quibus plane illud enituit. Non esse sapientiam, neq; prudentiam, neq; consilium contra Dominū; & quem Deus elegit, frustra ab impijs reprobati. Si quidē simul ac ad exercitiū se contulit Valentiniānus, cū ex morte concionem esset habiturus ad milites, oborto tumultu, eorum salicet, qui indigne ferebant ipsū prouectū ad culmen Imperii, elata tunc ipse prospere dextra (vt ait Ammianus d) plena fiducia, seditiosos ac pettinaces in creptans, ex imperato compescuit. Quin etiam subiecit quæstioni quosdam nobiles Iuliani quondam amicos, quorum præstigijs sibi nunc repentiniū morbum immisissum putauit. Testatur id Zofimus e.

Post hæc autem (Ammianus subdit) Valentiniānus Nicomediam timoribus citiū ingressus Kalendis Martij Valentem fratrem stabulo suo cum Tribunatu dignitate præfexit. Indeque cum venisset Constantinopolim, multa secum ipse deuoluens, & magnitudinē vrgenti negotiorum iam sese parare considerans, nihil immorandū ratus, quintum Kalendas Aprilis proditum eundem Valentem in suburbanum, vniuersorum sententia concincentibus (nec enim audebat quisquam resistere) Augustinum pronunciauit, decoreque temporarij cultus ornatum, & tempora diadematē rediitum in eodē deni vehiculo secum reducit. hæc Ammianus. Reprehendunt nonnulli Valentiniānum, quod in electione collegæ affectui potius priuato germanicitatis indulserit, quam vtilitati Reipublicæ Christianæ prospexerit, cum (vt aiunt) Atianum hominem ascierit sibi collegam, qui postea Orientalem Ecclesiam Iugi persecutione vexauit. At saluntur hi sine mea sententia: siquidem quem sciebat & expertus fuerat confessorum, & imbutum Catholica fide, consortem assumpsit Imperii. Fidei namq; causa ambos, ne Iuliano Imperatori obtemperarent sacrificanti, balcea deposuisse, auctor est Socrates g. Sed & vsq; ad expeditionem aduersus Gothos paratam, cum Catholicū

perseuerasse, Theodoretus b affirmat. Quo autem modo & Catholico: cum castis defecit ad Arianos, suo loco dicturi sumus.

Aflicus igitur ad Imperium Valens, nequaquam Ariānis fauisset, quos scilicet Catholica fide spectatos, eisdem contulit magistratus: & inter alios Cæsarium fratrem Gregorij Nazianzeni, temporibus Iuliani (vt vidimus) nobilem confessorum, Quæstorem creat. Inter ipsos autem Imperatores Valentiniānum, atq; Valentem fuisse certamen, quoniam Cæsarium sibi magis deuinciret, & cuiusnam ille magis amicus & familiaris diceretur, idem Gregorius i tradit. Cessit tamen Valentiniāno Valenti, quod profecturus ipse in Occidentem, Cappadocem hominem Valenti fratri, cui curam Orientis reſeruit, magis debere existimaret. Porro hoc exordio horum Imperij eum insignitum nobili magistratu Comitatus reru priuatarum, docet rescriptum ad eundem hoc anno datum de confirmatione prædiorum, quæ templis fuissent addicta, his verbis:

Imperator Valentinianus & Valens AA. ad Cæsarium Comitem reru priuatarum.

Vniuersa loca & prædia, quæ nunc in iure templorum sunt, quæque à diuersis Principibus vendita vel donata sunt, restituta, et Patrimonia, quod priuatum nostrum est, placuit aggregari. Dat. prid. Non. Februarij. Med. Divo Iuliano & V. armano C. ff. Bene quidem accidit ex diuina dispensatione, vt Cæsarius, qui sub Iuliano, confessionis fidei causa, ab eo discederet, & Christianis Imperatoribus magno honore reuocaretur in aulam, fieretq; idolorum templorum regia potestate æquissimus index & vindex. Si demus vnum eundemque fuisse Cæsarium Gregorij fratrem, & hunc, ad quem piessens rescriptum datum inuenitur, sed hoc quidem multipliciter deprauatum inuenitur, ac primū in eius inscriptione vterq; Imperator Valentiniānus & Valens prenotatus habetur, & dies promulgationis cōscribitur pridie Non. Februarij. Nam eo tempore tantum abest, vt Valens fuerit cooptatus in Imperiū à fratre (quod accidisse quinto Kalen. Aprilis, dictum est superius ex Ammiano) vt nec ipse Valentiniānus adhuc creatus esset Imperator, quod contigit circa quintū Kalen. Martij, vigesimo salicet die post datū rescriptum. Nec est tursus, vt in annum sequentem illud rescriptum referri possit, cum datum habeatur Coss. Iouiano atq; Varroniano. Sed & cum datum dicatur Mediolani secundum antiquam lectionē, necessario dicendum sit, ipsum tunc scriptum, cum ille Valentiniānus aduenit hoc ipso anno; erratum vero fuisse in rescripto, vt vitio librorum loco Sept. scriptū fuerit Febr. Sed & cum datū ipsum rescriptum habeatur ad Cæsariū Comitem reru priuatarū, diuersum hunc à Cæsariū fratre fuisse, possumus intelligere, quem creatū fuisse Quæstorem, non Comitē reru priuatarū, habet Gregorius eius germanus, sed & remansisse in Oriente, in Occidentē vero transisse nunquā, ex eodem possumus intelligere, ac proinde non sub Valentiniāno, sed sub Valente munus Quæstare exercuisse in Oriente. Vt ex his patet duos eodem tempore fuisse Cæsarios, alterum sub Valente in Oriente Quæstorem, in Occidente alterum sub Valentiniāno Comitem reru priuatarū. Legitur quoq; apud Ammianum k & Zofimum l, Cæsarium ab eodem Valente Imp. creatum Constantinopolis Præfectum Vrbis, hoc ipso anno, quo Procopius tyrannidē in Oriente exercere cepit, sed alium hunc puto Cæsarium à germano Gregoriniāni ipse in oratione in funere eius habita, tantū testatur, Cæsarium ab Imperatore creatum esse Quæstorem, in eaque muneris functione permansisse vsq; ad obitum, vel saltem vsq; ad annum quintum eiusdem Imperatoris, quo Nicea Bithyniæ, vbi Cæsarius erat, retrahentem collapsa est: nec maiorem aliquem antea functum ipsum esse magistratum, sed ex illo iam (vt ait) ad sublimiorem prouehendum, si vita superest licuisset.

Quisā vero fuerit Imperij Romani status, cū Valentiniānus Imperator creatus est; vt ex his quantū intulerit dāni

h Theod. B. 4. c. 1.

VIII.

i Gregor. Nec. orat. in Iulian. Cæsarius COMES RER. PRIUATARVM.

* Constant. inopoli.

k Ammian. lib. 16. l. 2. c. 1.

IX. STATVS ROMANI IMPERII.

im; ie-

CHRISTI LIBERII
364. PAP. 13.

Impertus cetera
non Christianam
pelle in mediū
vt per vniuersum
etiam quæstio
Hæc, vbi, Socrus
pauca inueniuntur. At
non inueniuntur
non. Præfatum Res
quis, quib; nup
Quam deſer
expeditione co
ritante. Quibus
li laptearum, & R
profuturum restit
Confessorum Imp
Cæſare ingens fo
fuerit: in Cruce
ſtem & fiduciam
docet, quæ dexte
mine armata in
Valentiniānum

Quæ sequitur in
Labore Crucem

Adiudicium alicui
Christi nomen in

Postquam aut
petij collegiall
tate languet in
tatum (q; videt
ſcho Valente in
tem; ſicq; fore,
tem. Eſt inodi
abus, eorum qu
Thracia, vna tu
peruenire. Ind
ſar eſt Conſtan
tam ſe conuulſ
autem poſt hæc
Quod plane
Sotomachus et

CHRISTI LIBERII
364. PAP. 13.

Ecclesiastici.

impetria temeraria Iuliani, quantumq; salutis per religio- nem Christianam fuerit consecrata Romana Respublica, possit intelligi: hic primum ex Ammiano tem paucis ab- soluente in medium adducamus: Hoc, inquit, a tempore, vel- ut per uniuersum orbem Romanum bellum lanentibus bñicini, excita gentes sauisima, limites suis proximis perculabant. Gallias, Rhetiasq; simul Alemanni populabantur. Sarmatae, Pannonies & Quadi, Rheti, Saxonesq; & Scoti, & Atraciti Britannos erumnis vexante continuis. Anfortiani, Mauricaz, alia gentes Africa solito acris incurrabant. & Thracia diripiēbant prelatorez globi Gotho- rum. Perfarum Rex manus Armenis inuicabat, &c. hęc Amia- nus, quib. turpe rerum faciē presentis tēpo: istepresentat.

Quam deformem magis reddidit eiue bellum Pro- copij prodicione constatu, de quo suo loco p̄roxime acturi sumus. Quibus autem v̄ribus, amisse tot tantaq; ma- la superatam, & Romanum Imperium Iuliani impietate prostratum restitutum essent, ipem Christiani iidemq; Confessores Imperatores probē nouerit, nimirū non nisi Cruce erigenda fore; quę Cruce abdicacione collapsa fuissent: in Cruce enim & Christi nomine omnem ipso- rum fiduciam collocasse, eorumdem causa numismata docent, quę dexteram Principum Cruce & Christi no- mine armatam in Labari signo demonstrant, ac primum Valentianiani numismate, quod sic se habet:

Que sequitur imago numismatis, Valentis est, habens in Labaro Crucem expressam.

Adiecitnus alterius eiusdē Valentis numismatis effigiem, Christi nomen in Labaro exhibentis.

XI. Postquam autē Valentianianus Valeptem fratrem in Im- perij collegā assumpsit, vt tū Orientali, tū Occidentali pa- nitet languētī Imperio simul consultū esset, illud oppor- tunum (q̄ videbatur) remediū excogitauit: nimirū vt re- lictō Valente in Oriente, ipse sese transferret in Occiden- tem: sicq; fore, vt tumultuantes vndiq; barbaros cpercer- rent. Eiusmodi itaq; consilio inito, pacitū inier se execi- tibus, eorumque ductoribus, rebz. j. dispositis, percursus Thracias, vna simul in Pannoniam descendentes, Sirmium peruenēre. Inde tandem ab inuicē digressi, Valens reuer- sus est Constantinopolim, Valentianianus vero Mediola- nam se contulit. Hęc omnia pluribus Ammianus. Que autem post hęc contigerint, suo loco dicemus sumus.

XII. Quod plane memoria dignum hoc in itinere accidisse Sozomenus etradit, sic se habet: Vbi, inquit, accessit Constā-

tinopoli Valentianianus, perq; Thracia Roman verfo iter fecit: Epi- scopi Helleponti & Bithynia, & alij omnes, qui Filium Patri constan- tinianum asserendum putabant, mirum ad eum pro se legatum Hypatianum Heraclē (quod est oppidum Perinthi) Episcopi, ora- tum, vt sibi de doctrina fidei ritē constituenda in vnum conueniendi potestas permitteretur. Qui cum venisset ad Valentianianum, & Episcoporum ei postulata exposuisset: respondit ille: Sibi, qui vnu ē laicorum numerus, non licere se eiusmodi negotiis interponere: Et ideo Sacerdotes & Episcopi, inquit quibus hac cura fuit, seorsum per se, vbiuinq; ipsi libitum fuerit, in vnum conueniant. Quo re- sponso ad legatum Hypatianum dato, Lampfaci Concilium cogit. Hęc Sozomenus. Verū Lampfacenū Concilium annū sequenti sub primo amborum Imperatorum Consularu- getum esse, Sozrates f tradit: qui & istud ipsum tempus eiusdem Concilij ea quoq; Chronographia certius red- didit, dum celebratū ait anno septimo post Concilij Se- lencie habitum; est n. is sequens annus. Quo de eadē Sy- nodo pluribus agendum erit. Ex hoc itaq; elucido cer- to tempore Lampfacenū conuentus anni sequentis, Sozo- menus ḡ eroris a ḡuitur, dum ait, eo itinere, quo Valens fuerat comitatus Valentianianum proficiscenē in Italia, ipsi Constantinopolim redeuntē occurrisse apud Heraclē Legatos missos ē Concilio Lampfaceno, affe- ctes illi eius- dem Synodi Acta. Sed & hallucinatur idem Sozomenus dum post Concilium Lampfacenū Procopij obortam esse tyrannidem tradit: quem hoc anno inuasisse Impē- rium liquet.

Fuit hic quidem natio Cilix, propinquus genere Iu- liano Imp. cui a Iquiano cura delegata fuit detetendi ca- daueris eiusdem ē Petide vsque Tartum ad locum sepul- chri: qui postquā in prelo percoluit cognato suo, dicebat: nec vilis est (vicit Ammianus) perquisitus studio ingē- ti, nisi multo postea, cum Constantinopoli apparuit subito purpuratus, quod cōiugit hoc ipso anno autūnali tem- pore, vt ex eodē auctore colligitur, dū ait q; rei gestę nunciū esse perlatum ad Valentianianum aduentantem Parisios prope Kalendas Nouembris, confirmatur id ipsum, dum idem auctor subdit de Valente, ætatis iam elapsis caloi- bus, nunciū de ea te accepisse, cum esset Cæzareæ Cappa- docie. Hic n. ob propinquitatē Iuliani, quem sine li- beris esse sciebat, adhuc viuentē ipso, ac Imperium anhe- labat. quo occiso, in ceteris ceteris amore, eiusdem Iuliani fuisse vltimam voluntatē, vt in Imperium sibi substitue- retur Procopius, istud ipsum audiū expetebat. Quam- obrem noui Augusti vitans inuidiam, longius recedens, ad dictam tempus vsque delituit: atq; opportunam na- ctus Valentis absentia, coacto illo progredi ob tumultus Gothicos in Cappadociam, sese pauens licet dubiusq; in- fudit in Vitem; vbi a paucis admodum primo, inde vero à vili plebe uela acclamatus est velut in scentis ludis Au- gustus, nemine resistentē. Sed eiusmodi leuitas paulatim aucta v̄ribus, in metuendā tyrannidem creuit, adeoque in arcum postea Valentem cōstrinxit, vt abijcere purpu- ram, ac quatuor evadere aliquādo decreuerit; fecilletque, nisi fuisset à comitibus impeditus. Habet hęc omnia plu- ribus Ammianus. Adiutus autē primam omnium fuisse Procopium ab Eugenio eunucho consilio & opibus, au- ctor est Zosimus.

Extat oratio Themistij clarissimi Philosophi & orato- ris, dicta Valenti post debellatum Procopium, nona or- dine, nunc primū Latinitate reddita à R. D. Sextilio Epi- scopo Alexano, habita collatione cum quatuor Vaticanę Bibliothecę exemplaribus, licet admodū deprauatis: est ipsa apud me nondum edita. Quod enim prudens Philo- sophus odoratus esset sentitiā hominis, quę postea pluri- bus exemplis innotuit; totus in eo versatus est a gumēto, vt commēdet inter alias virtutes potissimum in Impera- tore clementiam; & ad eam rem illi persuadendam inu- neris propemodum ē diuersis locis petitis vsus sit ratio- nibus atq; auctoritatibus: quod vero ē diuinis Scripturis, licet aliis fucatum coloribus, mutatus esse videtur exem- plū, vt vendicemus nostra, hic reddēdum putauimus: ait enim, Ego aliquādo sub audis Assyriorū picturas id ipsum represen- tantes, nempe, Regis mentem in palma Dei repositam. Et periculum

Si quis ex dicens adolefcentis vita pariter & facundia idoneus erit: vel nouum instituat auditorium, vel repetat intermissam. Dat. 1. 1. Id. * Len. Divo Iuliano & Varroniano Cos.

IESU CHRISTI Annus 365.

LIBERII PAP. VALENTINIANI Annus 14. VALENTIS IMP. 2.

I. ANNO Christi trecentesimo sexagesimo quinto Valentianus & Valens Augusti creati sunt Consules. Quibus Consulibus (inquit Socrates a septimo scilicet anno post Concilium Seleucia sub Constantio Imperatore habitum, Lampiaci ciuitatis in Helleponto Concilium celebratum est. Porro huius celebrande Synodi causa potissima illa fuit, ut hodie blasphemias editas in Constantinopolitano Concilio ab Eudoxio, Acacio, & alijs Arianorum deterritis, penitus abolerentur, fidemq; Antiochenam nouissimam Seleucia cognitam stabilirent. Quia in re illud primum animaduertendum est, etate Sozomenum, atque ceteros omnes, qui putantur eiusmodi Concilio a Catholicis, qui fidem Nicenam confessionis, nempe consubstantialitate Filij Dei trinitati, habitum esse, quod liquido constat a Semitarianis esse coactum; ab illis scilicet, qui sic Arianos oppugnant negantes Filij Dei cum Patre similitudinem atq; substantiam, ut tamen nequaquam essent assertores Nicenae confessionis, qua idem Filius Patris consubstantialis asseritur. Cur autem qui predicarent diuinam substantiam in Filio, non eque eundem dicerent consubstantialem; & quoniam in his lateret haereticus error, pluribus superiore tomo, atq; sepius dictum est. Quod igitur hi hostes viderentur Arianorum negantium diuinam substantiam atq; similitudinem Filij, nisi sunt respectu illorum esse Catholicos, vt ex Hilario suo loco suspensus demonstrauimus: inde errandi occasio data est Sozomeno atq; alijs pluribus, vt dicerent; a Catholicis celebratum esse Concilium, quod certo constabat aduersus Arianos esse peccatum.

II. Ceterum re vera ab haereticis eiusmodi habitum esse conuentum, plura sunt, quae id manifeste declarant: vt illud in primis, quod nequaquam in eo Nicenae confessio cognita atque probata fuit, vt par erat peragere in Synodo Orthodoxorum, prout in alijs omnibus factum vidimus; sed professio Antiochena tantum h. quae Catholici (vt dictum est superius) vt imperfectam, & quae haberet fauorem inclamam, respulerunt. Basilium praeterea Lampiacenam confessionem inter eas adnumerat, quae ab haereticis diuersis in locis edita sunt; vt cum ait: Nunquam ad veram renovationem conuenimus; fides apud nos non aliam Seleucia, alia Constantinopoli, in Zelo alia, & in Lampiaco alia & alia Romae. quae (vt paulo post dicemus) ab iisdem edita est co. a Libano, vt communicationem Catholicam auerterent. Et alibi idem Basilius dicit: Quoties, inquit, fidem exponendo nos arum? ancyra desiderant aliam; Seleucia aliam, aliam Constantinopoli, diluigant illam, & aliam in Lampiaco possent, & quam dixerunt in Nicaea Thracia, & iam aliam in Cyzico, de qua est reliqua sententia hoc tamen aucto quod silentio omisso. Consubstantialis confessio, & cetera. & cetera. Quoties similitudinem quamquam essentia circumferunt. Et praeterea blasphemias contra Spiritum sanctum cum Euanonio scribitur. haec de his, qui Lampiaci & alibi conueniunt, Basilius.

III. Attamen quod cogende huiusmodi Synodi non erat ille Semitarianorum scopus, vt fidem Nicenam Catholicam impugnarent, sed vt (quod dictum est) execratione edita Constantinopoli portento illam fidei formulam: haec de causa, tanquam actui negotium Catholice fidei, quos possent ad Lampiacenam conuentum aduersus Eudoxium & eius sectatores, conuocare conati sunt, imo & ad eos accersere, etiam si non essent Episcopi, sed insignis nominis viri, vt Basilium Magnum adhuc inter monachos in Ponto degentem, testatur enim id ipse de se ad Eustathium Sebaltenum scribens: erat hic omnium ferme antequanus,

qui Lampiaci conuenirent) Me Lampiacum, inquit, & cum pluribus compressura Episcopi aduersus. Nonne de fide erant sermones nostri? Nonne pro omni id temporis disputanti mihi contra haereticum praesto erant Actuarii? Nonne mecum erant toto illo tempore germansissimi tui discipuli? Cum suorum contubernia misgerem, magis, cum illis in precationibus pernoctarem, absque ulla contentione assidue dicens & audiens, quae ad Deum perit: an non euidentes illic animi cogitationes, mearum notas & sedula exhibuit? haec tamen Basilus ad sui defensionem, quod alibi monachus ab haereticis infamaretur, sed de his inferius pluribus.

Quot autem Episcopi conuenirent Lampiaci, nusquam exprellum memini me reperisse. Ceterum quod ingruentem bella ciuilia, haud adeo frequentem fuisse conuentum, possumus existimare, quod & illud quoque demoritur a e videtur, dum non vno tantum in loco eiusdem factionis Episcopis in vna Synodo coite concelliam fuisse, sed diuersis in locis ab iisdem sunt eadem scitata, vt proxime dictum iam fuit. Quid vero in Lampiaceno Concilio actum sit, Sozomenus docet his verbis: Lampiaci Concilium cogunt: atque vbi ad bimestre spacium de rebus fidei deliberatum est; tandem decernunt, Acta Constantinopoli, opera ac studio Eudoxij & Acacij cum suis sancta, abroganda esse: deinde formulam fidei, quam velut ab Episcopis Occidentibus editam exsolendam protulerant, quosdam ad eadem subscribendum impulerunt. scilicet promisso, quod opinionem eorum, qui Filium Patris diuinitatem praedicant, penitus reuerterent: cui promisso nentiam preterunt; Tum doctrinam illam ratari fore, quae Filium Patris substantia similem asserit: nam ad adiectionem huius verbi, Similiter ad planam personarum distinctionem necessariam esse. Porro formulam fidei in consecratione Ecclesiae Antiochena editam, & Seleucia omnia Episcoporum consensu confirmatam in omnibus Ecclesijs tenendam. Quis etiam, vt qui ab his, qui Filium Patris diuinitatem asserunt, abdicati essent, suas ipsorum sedes, vt pote Ecclesias, per nefas ecclesiae, de quo receperunt. Quod si quis eos infirmare vellet; pari periculo obnoxium fore: Iudeos, constituti Episcopos tunc illis gentis Orthodoxos, tum alios, qui ex finitimus proximis ad eam ipsam conuenirent Ecclesiam, in qua testes sunt verum a singulis in vita gestarum, haec fuisse in Synodo decreta, Sozomenus attulit. eadem quoque Socrates, & paucis his: Lampiaci in vnam conuenientes, ab simul ac fidei formulam Antiochena olim editam deinceps iam confirmaverunt. (vident etiam Seleucia dudum subscripsissent) illam, quae Arimam tanquam ab Episcopis, quos conuenientem de re fidei habebant opinionem, expressit fuit. anathemate condemnari. Rursus, contra Acacium & Eudoxium, vt petere ad dicatos, eulere sententiam.

Quae (inquit Sozomenus h) cum decessissent, & Iudexiano non vni assensum solum, verum etiam locum illo decessisse puncticis, huius, tamen minime obtemperarent, decreta omnibus vbi, Ecclesia significarunt. At quoniam suscipiebantur (vbi erat certe verisimile) Eudoxium aulam Imperatoris ad sui partibus fauendum inducitur, atque ipsi calumniam intentatorem, statuerunt conuenientem praesertim, & Acta Lampiaci Concilij Imperatori indicere: quod & fecerunt. Errat tamen (vt dictum est) auctor, cum subdit, Legatos Synodi ad Valentem millos ei occurrere, cum relicto farae rediret Constantinopolim; nam ea praeterito anno contigerunt, haec autem praesenti, tempore belli excitati inter Procopium & ipsam Valentem. Consultus itaque Socrates de Eudoxio ait: Hi rebus, Lampiaci scilicet, in Synodo statitis Eudoxio Constantinopoli Episcopo nullo modo resistere potuit: nam bellum, quod a populo, dicit Procopio, iam conuictum erat, impedimento fuit, quo manus se de illis videretur. Quare per Eusebium Cyzici Episcopo (erat hic Eudoxio & Acacio aduersarius) vna cum suis tum superiores partes adeptus, ad aliquod tempus spacium dogma illud, quod a Macedonio eius auctore nomen inuenit, quodq; tunc paulo ante in Concilio Lampiaceno multo euidenter non omni in patefactam fuit, propugnauit. Istud Concilium causam quidem fuisse arduam, cur Heliopontus (est enim Lampiaco in angusto Helioponti sita) tanta Macedonianorum frequentia abundaret. Hoc quidem Concilium talem habuit exitum, hucusque imple: ex quo sane & illud redditur exploratum, praeter confessionem Antiochenam ibi professam, additam ibidem fuisse ab iisdem Semitarianis Spiritus sancti Diuini-

Def. 1. 79

IV. Quid actum in Synodo Lampiacena. f. Sozom. l. 6. 177.

g. Sozom. l. 6. 177.

V. Sozom. l. 6. 177. DAMNATAE IV. DOXII CYMELIUS

Sozom. l. 6. 177.

MACROBIUS DE SATVRNALIUM LIB. 1. 1. 1. 1. 1.

2. Ser. 1. 4. 6. 4. CONCILII LAMPACENVM.

CONCILII LAMPACENVM CILIBRATVM AB HAERETICIS. 2. Ser. 1. 4. 6. 4. c. Def. 1. 79.

d. Def. 1. 79.

CATHOLICI VOCAVI AD CONC. LAMPACENVM.